

Els maldecaps del matrimoni Urdangarín-Borbó

L'empresa immobiliària del gendre i de la filla del rei d'Espanya és investigada per un jutge de Palma.

La situació se li complica seriosament, a Iñaki Urdangarín. El mes de juny passat, EL TEMPS ja informava que el setge judicial al voltant del gendre del rei espanyol s'anava estrenyent. Perquè aleshores el jutge que instrueix el cas *Palma Arena* era a punt de cridar a declarar, en qualitat d'encausat, l'ex-soci d'Urdangarín, Diego Torres. I ja han passat cinc mesos des que Torres és encausat. Ara tot s'ha complicat encara més. Segons que publicava *El Mundo*, el 24 d'octubre proppassat, els indicis que la investigació judicial ha trobat han portat el jutge, José Castro, a demanar a la policia que investigui una societat que és propietat d'Urdangarín, però també de la seva esposa, la filla del rei Joan Carles, Cristina de Borbó. És la primera vegada, que consti, que algun membre de la família reial espanyola és investigat per possible corrupció. Val a dir que, segons la Constitució espanyola, el rei és "inviolable" i, per tant, no pot ser jutjat en cap cas. Però aquesta immunitat no abasta cap membre de la seva família. A Espanya no existeix la *Família Reial* –així, en majúscules–, com si fos una institució, sinó que és una invenció de la premsa adulatora. Merament existeix, segons la Constitució, la *Casa del Rei*. Per tant, és clar que qualsevol membre de la família, excepte Joan Carles, ha de respondre davant la justícia exactament igual que qualsevol altre ciutadà. En teoria, si més no.

Segons que va publicar la premsa de Palma fa unes quantes setmanes, hi va haver una reunió "important" de fiscals a Madrid precisament per

a parlar de la delicada situació a què pot arribar la peça separada del cas *Palma Arena* que té per protagonista Iñaki Urdangarín, i ara podria ser que també Cristina de Borbó. La informació que publicava *El Mundo* pot induir a pensar que s'havia deixat via lliure a prosseguir la investigació. De tota manera, s'ha de tenir clar que, a hores d'ara, ni Urdangarín ni, encara menys, la filla del rei espanyol no han estat cridats a declarar ni, és clar, han estat encausats. Ho seran? Fa cinc mesos, aquest setmanari acabava la informació esmentada abans (publicada al número 1.409) assegurant que "aquest mateix diari digital [*elconfidencial.com*] donava per fet, citant fonts anònimes coneixedores del cas, que rere la imputació de Torres vendrà inexorablement la del gendre del rei espanyol, atès que aleshores era president de Nóos. Per una altra banda, un advocat i polític que va conèixer prou bé l'escàndol a la primeria, deia la setmana passada a EL TEMPS que 'seria lògic que Urdangarín acabàs també encausat.'"

Tants de mesos després no s'ha produït ni la citació ni l'encausament. Pareix que tothom vol anar molt alerta amb les passes que fa. Malgrat el silenci quasi general als mitjans de comunicació d'arreu del país, la situació és molt delicada. Perquè, tal com s'ha dit abans, ara pot afectar una filla del rei d'Espanya. Tothom pot entendre quines conseqüències polítiques podria prendre aleshores l'afer.

Origen de la història. L'any 2003 Iñaki Urdangarín i el seu amic Diego Torres crearen l'empresa Nóos Consulting Estratègica. El mateix any, ell

i la seva esposa, Cristina de Borbó, crearen també una altra empresa, la immobiliària Aizoon S.L. La primera empresa mudà la naturalesa i passà a ser l'Institut Nóos. A partir d'aquest ens, el gendre del Borbó i el seu soci s'anaren oferint a diverses institucions per a fer gestions relacionades amb l'esport d'elit. Atès l'avantatge que comporta ser casat amb una infanta de la monarquia espanyola, és fàcil d'imaginar la quantitat de portes que es pensaven que se'ls obririen. No anaven pas errats. Tanmateix, és ver que les que se'ls obriren de pit en ample foren les conservadores de València i Palma.

L'any 2005 l'entitat presidida pel gendre del Borbó va rebre del president valencià, Francisco Camps, l'encàrrec de promoure la ciutat de València com a seu d'uns fantasmagòrics Jocs Europeus, que mai no s'organitzaren. El pressupost per a aquesta promoció va ser d'uns 3 milions d'euros, si bé sembla que la despesa satisfeta finalment fou força més baixa, uns 380.000 euros, segons que publicà la premsa local valenciana. Llavors, el grup parlamentari Compromís va demanar reiteradament al president Camps que aportàs les factures de tot allò que havia pagat la Generalitat. Camps es va limitar a dir que "tot allò que es fa a l'administració [autonòmica valenciana] és degudament documentat i fiscalitzat, perquè si no seria impossible que es lliuràs cap pagament amb relació a cap contracte que fa l'administració autonòmica". Tot i la defensa de la legalitat de l'acció presa pel seu govern amb relació a Nóos, no va aportar mai les factures que li demanà el portaveu de Compromís, Enric Morera. Un fet estrany i que obre una altra porta: que algú demani explicacions legals si no apareixen les factures a València. Això va pas-

Comencen a circular rumors de crisi entre el gendre i la filla del rei espanyol. Es va preparant el sacrifici d'Urdangarín?

sar, exactament, a Palma i ha portat a la situació actual: la investigació de la policia –per ordre judicial– de l'empresa d'Urdangarín i de Cristina de Borbó.

En el cas de les Balears, Nóos, a través del seu president –el gendre del rei espanyol– entrà en contacte amb el president Jaume Matas. Urdangarín, en tant que president de l'institut referit, rebé l'encàrrec del cap del govern illenc d'organitzar, també l'any 2005, allò que s'anomenà Fòrum Illes Balears, que tenia com a objectiu de debatre sobre les relacions entre esport d'alt nivell i turisme. Es tractava, segons que es va explicar, d'analitzar les potencialitats del turisme d'elit com a possible atracció turística de qualitat cap a les Illes. Les jornades van tenir lloc entre el 22 i el 25 de novembre d'aquell any a l'hotel Gran Melià Victòria, de Palma, i, segons el govern presidit per Matas, hi van participar “destacats especialistes en esport i turisme”. La realitat no va ser tan gojosa com Matas deia.

Tot d'una s'aixecaren sospites sobre tants de “destacats especialistes” que ningú no havia vist enlloc. El diputat del PSOE al Parlament balear Antonio Diéguez va criticar l'excés de despesa pública per a quelcom que no entenia de què podia haver servit. El llibre resultant de les jornades va ser qualificat per Diéguez, en declaracions a EL TEMPS, com a “parides sense cap ni peus”. Aquest diputat es va convertir en un maldecap per al govern Matas i l'Institut Nóos. Va fer seguiment de tot allò que s'havia gastat. Membres de l'institut feren, amb posterioritat al fòrum, un acte públic que pretenia ser l'embrió d'un futur Observatori Permanent, per a continuar filosofant sobre esport i turisme. Naturalment, havia de ser finançat per les arques autonòmiques. En aquell acte hi havia, a tot estirar, mitja dotzena de persones, una de les quals era Diéguez: “Es posaren molt nerviosos quan em veren”, va explicar el diputat a EL TEMPS. L'Observatori no es va constituir mai. La tasca del diputat va prendre

valor novament quan l'afer passà a ser investigat judicialment. Aleshores allò que pareixia que havia estat una mera lluita política adquiria connotacions potencialment penals. Val a dir que Diéguez mai no va fer cap esment a Urdangarín i que sempre va mantenir l'afer focalitzat sobre la gestió de Matas.

Els tres dies de les jornades organitzades per Nóos, tingueren un cost per a les arques públiques balears d'1,2 milions d'euros. Quan es destapà l'escàndol, l'any 2006, la Casa del Rei d'Espanya tot d'una va reaccionar. L'activitat del gendre del Borbó al capdavant de Nóos va minvar espectacularment durant

Quan es destapà l'escàndol de Nóos, aquest nom desaparegué de la web de la casa reial

aquell any i, al final, abandonà la presidència de l'ens, que va ser assumida per Torres, el soci i amic. El 2009 Urdangarín, la dona i els fills se n'anaren a viure a Washington, on l'ex-jugador d'handbol cobra des d'aleshores com a conseller de Telefònica per a Llatinoamèrica. A la web de la Casa del Rei espanyol, el pas per Nóos va desaparèixer de la biografia d'Urdangarín.

El setge. Quan el jutge d'instrucció José Castro inicià les investigacions sobre el *cas Palma Arena* –un suposat desviament irregular en el pressupost de construcció d'aquest velòdrom–, en realitat cercava la relació entre aquesta infraestructura esportiva i el presumpte enriquiment il·legal de Jaume Matas. Però la complexitat del cas l'obligà a anar obrint peces separades del tronc inicial. Una d'aquestes peces va ser oberta el juliol del 2010. Perquè el jutge s'adonà, enmig d'una de les gestions de la seva investigació, que en el pagament ordenat per Matas a l'Institut Nóos per a fer les jornades sobre turisme

i esport mancaven justificacions de despeses de quantitats altes. D'aquí va venir, el juny passat, la citació de Diego Torres com a encausat. A hores d'ara se li manté la imputació, i les irregularitats que es podrien posar en relleu durant la investigació podrien concretar-se en acusacions penals per malversació de cabals públics, prevaricació i falsedat documental.

Tal com hem dit, ja aleshores algunes fonts donaven per fet que si més no la citació d'Urdangarín per a declarar era "lògica". No s'ha dut a terme. Però la raó podria ser que la investigació sobre l'afer Nóos ha pres més volada. Sempre seguint la informació publicada pel rotatiu madrileny esmentat abans, ara s'investiga –sota secret de sumari– la relació potencialment irregular entre Nóos i l'empresa immobiliària Aizoon, propietat d'Urdangarín i de Cristina de Borbó. El gendre del rei pot haver desviat almanco 116.000 euros –dels que va cobrar del govern balear– cap a Aizoon en concepte de "gestió de logística". El jutge Castro, segons que diu el diari esmentat, ja

ha constatat la propietat d'aquesta immobiliària de la qual Urdangarín és el president i Cristina de Borbó secretària del consell d'administració. La publicació assegura que el jutge Castro ha ordenat de rastrejar els comptes de la distingida parella, ha constatat les compres d'immobles el 2007 –a Terrassa– per part de l'empresa que comparteixen tot dos i investiga la possibilitat de l'existència de despeses falses per a fer quadrar els diners rebuts per part de Nóos del govern balear. Sembla que el jutjat illenc també investiga –sempre seguint la informació de què hem fet esment– allò de l'Observatori fantasma que, malgrat que mai no es va activar, per ventura podrien haver-s'hi destinat diners públics. Quant a la presentació irregular de factures, *El Mundo* assegura que Nóos va endosar al govern illenc uns 90.000 euros que s'havien pagat a València com si fossin despeses fetes per a l'organització de les jornades a Palma.

Separació? L'afer ha pres prou entitat perquè comencin a estendre's

L'any 2005, durant el debat de política general, el qui era president de la Generalitat valenciana, Francisco Camps, anunciava que el seu govern treballava de feia mesos per a donar forma a un projecte que havia de col·laborar en l'imparable posada en el mapa internacional d'aquesta petita part del món (no, no, petita, mai: què hi ha de més grandios que nosaltres mateixos, especialment en el temps del tot s'hi val si és en forma de gran esdeveniment?). La inversió prevista, d'entrada, era de 400 milions d'euros. Cap problema: "L'America's Cup ha ajudat molt i saben [als àmbits internacionals] que tant València com la seua comunitat estan capacitades per a organitzar aquest tipus d'esdeveniments", afirmava Camps. La idea? Organitzar, per a l'any 2010, els primers Jocs Europeus. Més enllà de l'afany megalomaniac, cridava l'atenció, en aquell anunci, la intervenció del gendre del rei espanyol: Iñaki Urdangarín de seguida sortia a la palestra per a declarar que havia

La (milionària) connexió valenciana

Presentació del Valencia Summit (octubre del 2004): Barberà, alcaldessa de València; Urdangarín, aleshores vice-president del comitè Olímpic Espanyol; i Camps, el president valencià de llavors.

Matas i Urdangarín el 2005, a la presentació de la trobada sobre turisme i esport, que van costar 1,2 milions d'euros.

acceptat la sol·licitud de Camps, que s'implicaria directament en l'afer i que s'ho prenien "com un repte".

D'aquell projecte, com és sabut, no se n'ha tornat a cantar ni gall ni gallina. Però, com recordava recentment la diputada i coordinadora d'EUPV, Marga Sanz, la Generalitat "va signar un contracte de tres milions d'euros amb el gendre del rei" per aquest motiu. S'han presentat diverses sol·licituds d'explicacions al Consell per aclarir "quins beneficis ha aconseguit el País Valencià amb els encàrrecs a Urdangarín". Encara no s'ha acabat d'aclarir res. Sí que se sap, però, que les empreses de l'ex-esportista han tret els seus beneficis dels Jocs Europeus que no s'han fet. Des de la Generalitat es va negar que s'haguessin pagat tres milions a l'Institut Nóos (que, fins el juny del 2006, era presidit per Urdangarín) per a promoure uns jocs inexistents. No es va voler dir, però, quina era la quantitat transferida. Sí que se sap, d'una altra banda, que

entre l'Ajuntament de València i la Generalitat li van pagar 2,4 milions per a realitzar dues jornades "internacionals", el 2004 i el 2005. "Per a analitzar l'impacte econòmic dels esdeveniments esportius a les ciutats que els organitzen", segons la pròpia definició. En van dir *Valencia Summit* i ara l'invent torna a tenir actualitat arran del *cas Palma Arena*: al sumari que instrueix el jutge Castro han aparegut un reguitzell de factures de l'esdeveniment valencià, esteses per Nóos, i formalment passades a càrrec del govern de les Illes (de traductors, de "col·laboracions" no especificades però pagades, d'"assessors", etc.).

A hores d'ara cal determinar, segurament, si és que a les Illes van pagar la festa de València o si és que resulta que s'han presentat aquestes factures a la desesperada, per a mirar de justificar els cobraments de l'erari públic –i si passa, avall. O totes dues coses.

Núria Cadenes

rumors propis de la premsa del cor. Talment: que Urdangarín i Cristina de Borbó travessen una greu crisi matrimonial, arran dels negocis de l'ex-jugador d'handbol, que podria desembocar en la ruptura. Diversos mitjans se n'han fet ressò com a meres xafarderies. Però Jaime Peñafiel, que sol assotar la nora del rei, hi ha entrat a mata-degolla: "No ens trobam davant d'un afer infidelitats, de banyes, de crisi matrimonial, separacions o divorci, sinó d'un presumpte delictes de malversació de cabals públics. És la primera vegada que un membre de la família reial espanyola –podrien ser dos [en referència a Cristina]– apareix implicat en un afer de corrupció." Aquest professional de les xafarderies afegia en un programa de Tele 5 que "hi ha crisis entre Iñaki i la casa reial" de resultes del negoci del gendre del rei, cosa que ha motivat "el distanciament del matrimoni" format per Urdangarín i Cristina de Borbó. Es va preparar el sacrifici d'Urdangarín?

Miquel Payeras